

βίδα

βίδα, η, ουσ. [<βενετ. vida], η βίδα. **1.** η λόξα, η μανία, η μονομανία: «είναι γνωστή η βίδα του για τη συλλογή γραμματοσήμων». **2.** η τρέλα: «τέτοια βίδα δεν έχω ξαναδεί σε άνθρωπο». (Ακολουθούν 21 φρ.)·

- *γίναμε βίδες*, μαλώσαμε άγρια, ανταλλάξαμε βίαια χτυπήματα, σκληρά λόγια ή απειλές: «είχαμε παλιές διαφορές και μόλις συναντηθήκαμε, γίναμε βίδες». Για συνών. βλ. φρ. *γίναμε μπίλιες*, λ. *μπίλια*·

- *γίνομαι βίδες*, παθαίνω πολλαπλά κατάγματα, ιδίως σε τροχαίο δυστύχημα: «τράκαρε στην εθνική οδό κι έγινε βίδες»·

- *είναι βίδα*, είναι τρελός, ανισόρροπος ή πολύ ιδιόρρυθμος, ιδιότροπος: «μην κάνεις πολλά αστεία μαζί του, γιατί είναι βίδα || μην τον συνερίζεσαι τον άνθρωπο, γιατί είναι βίδα»·

- *έχει βίδα*, **α.** έχει κάποια λόξα, κάποια μανία, κάποια μονομανία: «έχει βίδα με τ' αγωμιστικά αυτοκίνητα». **β.** το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, είναι τρελό, ανισόρροπο: «δεν τον κοντράρει κανένας, γιατί έχει βίδα»·

- *έχει λασκαρισμένη βίδα*, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, είναι τρελό, ανισόρροπο: «δεν τον παίρνει κανένας μας στα σοβαρά, γιατί έχει λασκαρισμένη βίδα ο άνθρωπος»·

- *θα γίνουμε βίδες*, απειλητική προειδοποίηση σε κάποιον να καθίσει φρόνιμα ή να πάψει να μας ενοχλεί ή να ασχολείται μαζί μας, γιατί αλλιώς θα μαλώσουμε πολύ άγρια: «πάψε να μ' ενοχλείς κάθε τόσο, γιατί θα γίνουμε βίδες»·

- *θα μου λασκάρει η βίδα*, βλ. φρ. *θα μου στρίψει η βίδα*·

- *θα μου ξελασκάρει η βίδα*, βλ. συνηθέστ. *θα μου στρίψει η βίδα*·

- *θα μου στρίψει η βίδα*, βρίσκομαι σε πολύ μεγάλη ψυχική ή πνευματική πίεση και δεν ξέρω πώς να ενεργήσω, βρίσκομαι σε μεγάλη απόγνωση, θα τρελαθώ: «τέλος του μηνός έχω να πληρώσω ένα σωρό χρέη και θα μου στρίψει η βίδα, γιατί δεν έχω ούτε δραχμή»·

- *θα τα κάνω βίδες*, απειλητική προειδοποίηση σε κάποιον να καθίσει φρόνιμα, να πάψει να μας ενοχλεί ή να ασχολείται μαζί μας, γιατί θα προκαλέσουμε μεγάλη καταστροφή στο χώρο στον οποίο βρίσκόμαστε: «άσε με στην ησυχία μου, γιατί θα τα κάνω βίδες εδώ μέσα»·

- *μου λασκάρει η βίδα ή λασκάρει η βίδα μου*, βλ. φρ. *μου στρίβει η βίδα*·

- *μου ξελασκάρει η βίδα ή ξελασκάρει η βίδα μου*, βλ. συνηθέστ. *μου στρίβει η βίδα*·

- *μου στρίβει η βίδα ή στρίβει η βίδα μου*, **α.** τρελαίνομαι, παραφρονώ: «πώς να μη μου στρίψει η βίδα με τόσες στενοχώριες που με βασανίζουν!». **β.** συμπεριφέρομαι ακατανόητα, ανισόρροπα, παράλογα: «όταν μου στρίβει η βίδα, δεν ξέρω τι κάνω || πρόσεχε, γιατί όταν στρίβει η βίδα μου γίνομαι πολύ επικίνδυνος»·

- *τα κάνω βίδες*, καταστρέφω τα πάντα σε ένα χώρο, ιδίως κλειστό, τα κάνω άνω κάτω: «ήρθε αγριεμένος στο μαγαζί, και τα 'κανε βίδες». Από την εικόνα του μηχανικού που, όταν αποσυνδέει ένα μηχάνημα, αφήνει τις βίδες άτακτα εδώ κι εκεί·

- *το κάνω βίδες*, **α.** (για μηχανήματα) το αποσυνδέω εντελώς, το διαλύω: «το 'κανε βίδες το μηχάνημα, για να βρει πού ήταν η βλάβη». Έχει όμως και την έννοια κατέχω πάρα πολύ καλά τη δομή ενός μηχανήματος, που το αποσυναρμολογώ εντελώς και το συναρμολογώ με μεγάλη ευχέρεια. **β.** (για αυτοκίνητα) το καταστρέφω εντελώς: «τράκαρε με τ' αυτοκίνητο και το 'κανε βίδες»·

- *τον έκανε βίδες*, τον έδειρε άγρια και, κατ' επέκταση, τον κατανίκησε: «τον έπιασε έξω απ' το ουζερί και τον

έκανε βίδες»·

- του λάσκαρε βίδα ή του λάσκαρε η βίδα ή του λασκάρισε μια βίδα, βλ. φρ. του 'στριψε βίδα·

- του ξελάσκαρε βίδα ή του ξελασκάρισε η βίδα ή του ξελασκάρισε μια βίδα, βλ. φρ. του 'στριψε βίδα·

- του λείπει βίδα ή του λείπει η βίδα ή του λείπει μια βίδα, είναι τρελός, ανισόρροπος: «μη παίρνεις στα σοβαρά αυτά που σου λέει, γιατί του λείπει βίδα τ' ανθρώπου». Από την εικόνα του μηχανήματος που παύει να λειτουργεί φυσιολογικά, όταν του λείπει κάποια βίδα·

- του 'στριψε βίδα ή του 'στριψε η βίδα ή του 'στριψε μια βίδα, ενεργεί παράλογα, παράξενα, τρελάθηκε, παραφρόνησε: «είχε τόσα βάσανα, που στο τέλος του 'στριψε η βίδα και τώρα παριστάνει το Μέγα Ναπολέοντα». Από την εικόνα του μηχανήματος που παύει να λειτουργεί κανονικά, όταν στρίψει, λασκάρει κάποια βίδα από την κανονική της θέση·

- του 'φυγε βίδα ή του 'φυγε η βίδα ή του 'φυγε μια βίδα, βλ. φρ. του λείπει βίδα. (Τραγούδι: *Αχ, μητέρα Ελλάδα, comparsita νόμισες θα μάθω τάξη και διαγωγή μου 'φυγε η βίδα, έμαθα και είδα μόνο λούφα και παραλλαγή*).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας